

Slovenske
cerkve

Marijina romarska cerkev na Gorci

Verski hram s popolnimi odpustki

Marijina romarska cerkev na Gorci velja za štajerski gotski biser – Njena posebnost je tudi, da je prva in do sedaj edina, ki ji je papež Frančišek podelil poseben privilegij

Cerkve, ki podeljujejo popolne odpustke, so redke in ena teh je štajerska romarska Marijina cerkev na Gorci v Malečniku. Ta privilegij ji je papež Frančišek podelil letos, poleg tega je bila pridružena papeški baziliki Marije Velike v Rimu. To je velika stvar za svetišče kot tudi za vernike, romarje, ki

Marijina cerkev na Gorci v Malečniku / Foto: Tatjana Vogrin

Neža Mrevlje

Cerkve, ki podeljujejo popolne od-pustke, so redke in ena teh je štajerska romarska Marijina cerkev na Gorci v Malečniku. Ta privilegij ji je papež Frančišek podelil letos, poleg tega je

bila pridružena papeški baziliki Mari-je Velike v Rimu. To je velika stvar za svetišče kot tudi za vernike, romarje, ki prihajajo od vsepovsod. Štajerska gotska cerkev, do katere vodi romarska pot s 14 zidanimi postajami križevga pota, je že dolgo del mednarodne Marijine kulturne romarske poti,

ki se vije skozi Poljsko, Slovaško, Avstrijo, Slovenijo in Hrvaško.

Na robu Slovenskih goric na griču nad vinogradi stoji Marijina cerkev, obdana s pokopališčem. Poseben status, ki ga je dobila letos, jo je doletel 530 let od njene prve pisne omembe, ki sega v leto 1493, to pergamentno

listino pa hranijo v Gradcu. Cerkev na Gorci, kot so zapisali na pristojni župnijski spletni strani, je spomenik gotike in psevdogotike: »Stavba je v osnovi gotska, pravilneje pozno-gotska. V 19. stoletju znova obuje-no gotsko občutje se je zlasti v njeni notranjosti tako zelo uveljavilo, da je

cerkev dokument tega časa. « Gradnja sakralne stavbe je bila zaključena leta 1517, medtem ko južna kapela zaradi štukature kaže na drugo polovico 17. stoletja, leta 1750 pa so cerkvi prizidali severno kapelo.

V notranjosti cerkve se gotika odraža v merilu prostora, ki daje prednost višini, v vitkih polstebrih s čašastimi kapiteli ob stenah, visokih oknih, profiliranem slavlouku, zvezdasto razgrnjenem rebrovju stropa ladje in mrežastem prepletu reber v prezbiteriju. »Če si ogledamo rebro v prerezu, ugotovimo, da je dvojno žlebasto, ta oblika pa je značilna za pozno gotiko na ozemlju Slovenskih goric, kjer lahko govorimo že kar o posebnem gotskem stavbnem tipu,« so še zapisali na spletni strani o malečniški cerkvi na Gorci. Pozno gotiko je mogoče prebirati tudi na zunanji strani cerkve, medtem ko je v notranjost svetišča zapisana še nova gotika. Med letoma 1860 in 1864 je cerkev namreč doživela prenovu. Prizidali so ji zakristijo z oratorijem, zvonik je dobil novo pločevinasto streho z gotsko zašiljenimi okenskimi okvirji, okrasnimi fialami, grbami in križnimi rožami. Nova gotika je s pozlačenimi okraski nasečila kapitele polstebrov, predvsem pa se izraža v poslikavah. Te je zasnoval graški slikar Tendler, po njegovem osnutku pa sta jih leta 1854 naslikala Jakob Brollo in Tomaž Fantoni s štiri-mi pomočniki. V psevdogotskem slogu je zasnovan tudi precejšen del notranje opreme. Kot pravijo, v cerkvi ni od prvotnih gotskih oltarjev ostalo ničesar in glede na to, da viri omenjajo, da je imela leta 1535 obnovljena cerkev kar osem oltarjev, domnevajo, da so bili uničeni ob turškem napadu.

Legenda o gorskem zvonu

O času napadov Turkov pripoveduje tudi legenda o gorskem zvonu, ki

MOJ NASSFELD

KOROŠKA
It's my life!

110 30
KM PROG V AVSTRIJI
IN ITALIJI GONDOL IN ZIČNIC

v največjem KOROŠKEM SMUČARSKEM SREDIŠČU

www.nassfeld.at

Na robu Slovenskih goric na griču nad vinogradi stoji Marijina cerkev, obdana s pokopališčem. Foto: Maksimiljan Krautič

je zapisal France Zmazek in pripoveduje o tem, kako je imel gorski zvon nekoč veliko močnejši glas kot danes, tako da se ga je slišalo daleč naokoli po Slovenskih goricah. Ko so se pred Turki lokalni prebivalci utekli v Marijino cerkev, so napadalci s krogli iz topov streljali na zvonik, a ga niso poškodovali. Venar to še ni pomenilo konca nevarnosti zanj, saj je nekega dne, ko je njegov močen zven slišal turški poljeljnik, želel to takoj spremeniti. Del je, da glas Marijinega cerkve na Gorci kristjani slišijo zadnjič, kar se ni uresničilo, saj ko so verniki slišali ta to namero, so zvonu vsekali rano, ki se še danes vidi, z njo pa so dosegli, da zvok ni bil več tako mogočen, saj ga Turki tako niso mogli izslediti. V tistih časih se je tako ohranil tihi in mili zvok gorskega zvona.

Čudodelni kip Marije

Najstarejši umetnini v cerkvi sta kip

Marijin kip, ki stoji danes v velikem oltarju, kaže sicer v zasnovi še gotško tradicijo. Telo matere je rahlo zvito, tudi otrokova drža, tip obrazov in trdi zalomi gub še spominjajo na pozno gotiko, v voluminoznosti plastike pa vidi E. Cevc že sledove 17. stoletja,

morda njegovega prvega desetletja, »umetnostnozgodovinsko dragocenost cerkve opisujejo na omenjeni spletni strani. Velja pa gotški kip za čudodelnega, saj ga spremljajo številne zgodbe o uslišanih prošnjah za ozdravljenje, kar romarje privablja tudi v so-

Cerkev na Gorci / Foto: Tatjana Vogrin

dobnosti, ko prihajajo v gorsko cerkev in v njej prosijo za zdravje, srečo in ljubezen. Za eno sorazmerno redkih plastik našega zgodnjega 17. stoletja pa velja tudi kip Marije, Kristusa in Boga Očeta, ki je nekoč imel svoje mesto v velikem oltarju, danes pa je v stenski vdolbini v prezbiteriju. Med umetnostne bisere gotške cerkve spada tudi oltar sv. Urbana, ki je namenjen vinorodnemu okolju cerkve

ta 1680, ki jo je dal izdelati Jurij Juršič v zahvalo, ker sta bila z ženo Marjeto ozdravljena vročice. Na prvi sliki je Urban upodobljen v papeškem ornatu, v ozadju pa je mogoče videti prizore njegovega mučenja, pokrajina je malečniška, s šentpetsko cerkvijo na levi in Gorci na desni. Po umetnostnem zgodovinarju Emilijan Cevcu je slika nastala okoli leta 1630, kar najverjetneje velja tudi za podo-